

Regionale visie op bibliotheekbeleid

Inhoudsopgave

1	<i>Voorwoord</i>	4
2	<i>Aanleiding</i>	4
3	<i>Kaders, ontwikkelingen en trends</i>	5
3.1	Wettelijk kader	5
3.1.1	Wet specifiek cultuurbeleid (Wsc).....	5
3.1.2	Nieuwe wetgeving in 2014.....	6
3.2	Rollen en verantwoordelijkheden	6
3.2.1	Rijk.....	6
3.2.2	Provincie.....	6
3.2.3	Gemeente.....	7
3.2.4	Bibliotheek.....	7
3.3	Ontwikkelingen en trends op bibliotheekbeleid	7
4	<i>Basisbibliotheek Het Markiezaat</i>	9
4.1	Regionale Samenwerking	9
4.2	Huidige aanbod van de bibliotheek	10
4.3	Klanttevredenheidsonderzoek 2011	10
4.4	Situatie gemeente Steenberg	10
4.4.1	Steenbergen.....	11
4.4.2	Dinteloord.....	11
4.4.3	Servicepunt Kruisland.....	11
4.4.4	Servicepunt Nieuw Vossemeer.....	11
4.4.5	Pilot Badbieb.....	11
5	<i>De Visie</i>	12
5.1	Ondersteuning van het (lees)onderwijs	12
5.2	Leescultuur en leesplezier	13
5.3	Mediawijsheid	14
6	<i>Tot slot</i>	15
	<i>Bijlage</i>	16

1 Voorwoord

Voor u ligt een gezamenlijke visie op bibliotheekbeleid van de gemeenten Bergen op Zoom, Steenbergen en Woensdrecht. Wij zijn als drie gemeenten gezamenlijk opdrachtgever voor de Basisbibliotheek Het Markiezaat. Reden te meer om gezamenlijk een overkoepelende visie te formuleren als vertrekpunt voor de komende jaren. Met deze visie willen wij de bibliotheek kaders bieden waarbinnen zij opereert in het maatschappelijke veld. Ook biedt de visie de gemeenten de mogelijkheid om subsidieafspraken anders in te richten. Deze visie is afgestemd met de Basisbibliotheek Het Markiezaat. De plannen die zij heeft om de organisatie verder te ontwikkelen sluiten grotendeels aan bij onze visie.

Leeswijzer

Deze kaderstellende visie geeft eerst inzicht in de wettelijke kaders, ontwikkelingen, trends en rollen van de betrokken overheidslagen. Daarna volgt een korte omschrijving van de Basisbibliotheek Het Markiezaat en aansluitend vind u onze visie op het bibliotheekwerk. De lokale consequenties van de visie zullen in een uitvoeringsprogramma 2013-2017 worden opgenomen, deze zal later in het jaar ter kennisname worden aangeboden.

2 Aanleiding

De bibliotheek is al jaren niet meer een gebouw met lange wanden vol stoffige boeken en een grijze dame met een bril op het puntje van haar neus, die regelmatig "stilte" roept.

De manier waarop we informatie verzamelen en waar we dat doen, is de laatste jaren sterk veranderd. Het beeld van de bibliotheek als 'uitleenfabriek' van boeken is achterhaald. Maatschappelijke ontwikkelingen als ontleding, individualisering en digitalisering dwingen bibliotheken hun bestaansrecht te bewijzen. Door deze ontwikkelingen zien de openbare bibliotheken zich genoodzaakt tot aanpassing om hun functie als basisvoorziening te kunnen blijven vervullen. In de afgelopen jaren zien we ontwikkelingen waarbij steeds meer publieke voorzieningen, zoals de bibliotheek, minder worden beschouwd als een op zichzelf staand instituut. Deze voorzieningen moeten steeds beter een maatschappelijke meerwaarde opleveren en het gemeentelijk beleid ondersteunen.

Bezuinigingen

In alle drie de gemeenten Bergen op Zoom, Steenbergen en Woensdrecht, moet de broekriem aangehaald worden. De voorgenomen bezuinigingen beslaan alle beleidsterreinen, zo ook de bibliotheek. Om deze bezuinigingen goed in te kunnen richten moeten er duidelijke keuzes gemaakt worden welke taken nog wel en welke niet meer uitgevoerd kunnen worden. Dit maakt dat een visie op "hoe we de bibliotheek in de toekomst zien", noodzakelijk.

3 Kaders, ontwikkelingen en trends

In dit hoofdstuk gaan we in op de geldende wetten, kaders en richtlijnen voor het bibliotheekwerk. Omdat bibliotheekbeleid niet alleen een lokale aangelegenheid en verantwoordelijkheid is, worden ook de verschillende rollen van de ander kaderstellende partijen weergegeven. In **bijlage A** zijn de landelijke ontwikkelingen opgenomen die de afgelopen jaren hebben plaatsgevonden om het bibliotheekwerk te professionaliseren.

3.1 Wettelijk kader

Voor bibliotheekbeleid zijn nu geen specifieke wetten of regelgeving geldig. De verplichting om een bibliotheek in stand te houden zit in andere wetten en richtlijnen waaruit kan worden opgemaakt hoe om moet worden gegaan met de bibliotheek. Er zijn ook op bibliotheekbeleid ontwikkelingen die gevolgen hebben voor de bibliotheek.

3.1.1 Wet specifiek cultuurbeleid (Wsc)

In algemene zin heeft de overheidsbemoedening bij het openbare bibliotheekwerk zijn basis in artikel 7 van de Grondwet, in samenhang met artikel 10 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM) en artikel 19 van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens (UVRM). Deze artikelen waarborgen de vrijheid van meningsuiting en impliceren daarbij de mogelijkheid voor iedere burger kennis te kunnen nemen van informatie. In het Manifest over de openbare bibliotheek heeft de Unesco deze algemene principes vertaald naar opdrachten aan de overheden en aan de bibliotheeksector.

Deze algemene beginselen hebben in Nederland hun neerslag gekregen in de bibliotheekbepalingen van de Wsc. In de wetsgeschiedenis van deze bepalingen wordt de openbare bibliotheek gepositioneerd als publieke toegang tot informatie, educatie en cultuur. In de praktijk krijgt dat vorm doordat bibliotheken brede collecties van fysieke en digitale informatiedragers (boeken, tijdschriften) opbouwen en deze tijdelijk ter beschikking stellen aan aangesloten leden. De openbare bibliotheek onderscheidt zich daarbij fundamenteel van andere aanbieders van informatie door te functioneren vanuit een aantal publieke waarden: onafhankelijkheid, pluriformiteit, betrouwbaarheid en toegankelijkheid.

3.1.2 Nieuwe wetgeving in 2014

In 2014 wordt een nieuwe wet voor bibliotheekwerk van kracht. In de hoofdlijnenbrief actualisering bibliotheekwetgeving van 7 december 2011, geeft staatsecretaris Zijlstra aan dat er een aantal elementen ontbreekt in de huidige wetgeving, waardoor vernieuwing noodzakelijk wordt.

“Het ontbreken van de digitale component van de bibliotheek, noemt hij als belangrijkste aanleiding. De huidige wetgeving stamt uit de jaren '80 en gaat volledig uit van de fysieke bibliotheek, terwijl de bibliotheek van de toekomst uit 2 componenten bestaat, fysiek én digitaal. Daarnaast constateert hij dat de maatschappelijke functie niet gedefinieerd is en dat de samenhang in bibliotheekwerk te weinig is geborgd”.

3.2 Rollen en verantwoordelijkheden

De verantwoordelijkheid voor de bibliotheek delen we internationaal, landelijk, provinciaal, en regionaal. Omdat er niet een eenduidige wetgeving is, is het bibliotheekbeleid op diverse bestuurslagen georganiseerd. In deze paragraaf wordt ingegaan op de diverse rollen met bijbehorende verplichtingen de meest direct betrokken bestuurslagen hebben.

3.2.1 Rijk

De landelijke overheid is verantwoordelijk voor het landelijk bibliotheekbestel in het algemeen en voor de landelijke technische infrastructuur van de digitale bibliotheek in het bijzonder. Daarnaast is het rijk verantwoordelijk voor de wetgeving en de actualisatie ervan.

3.2.2 Provincie

De provinciale overheid heeft tot taak de netwerken van lokale (regionale) bibliotheken te stimuleren. Via de Provinciale Steunorganisaties (PSO's) ondersteunt zij de regionale en lokale bibliotheken. De provincies hebben oktober 2012 een basistakenpakket bibliotheekwerk vastgesteld. Hiermee voldoen zij aan een afspraak die gemaakt is in de bibliotheekcharter 2010- 2012.

De provincies in Nederland zullen de bibliotheken ondersteuning bieden bij: Collectiebeleid

- ✓ Logistiek/transport (interbibliothecair leenverkeer)
- ✓ Zorgen voor netwerken en allianties
- ✓ Ontwikkeling en implementatie innovatieve concepten

Het voorstel voor het basispakket is gericht op de fysieke bibliotheek. Deze provinciale basistaken zijn niet statisch, maar dynamisch en kunnen wanneer dat wenselijk is wijzigen. OCW gaat in de nieuwe bibliotheekwetgeving de ondersteuningstaak van provincies daartoe beperkt. Iedere provincie heeft de vrijheid om regionaal maatwerk te leveren. De uitvoering van deze taken liggen in de praktijk veelal bij de Provinciale Serviceorganisaties (PSO's).

3.2.3 Gemeente

De gemeente heeft de taak om de lokale bibliotheek in stand te houden. Ondanks dat het niet wettelijk verplicht is om de bibliotheek te financieren, is in de Wet Specifiek Cultuurbeleid (Wsc) opgenomen dat gemeenten verantwoordelijk zijn voor de openbare toegang tot informatievoorziening. De bibliotheek is hierbij de organisatie die deze openbaar toegankelijk informatievoorziening biedt. De gemeente stelt maatschappelijke doelen waarbij de bibliotheek een organisatie is die deze doelen in kan vullen.

3.2.4 Bibliotheek

De bibliotheek heeft de kennis en kunde in huis om invulling te geven aan de maatschappelijke effecten die bovengenoemde bestuurslagen stellen. De bibliotheek vult de "hoe" vraag in: hoe zetten we onze producten en bedrijfsvoering in om de gesignaleerde maatschappelijke vraag tegemoet te treden? Zij zet dus de trends en de daaraan gekoppelde vraag van de gemeente om in concrete producten en een plan van aanpak.

3.3 Ontwikkelingen en trends op bibliotheekbeleid

In deze paragraaf geven we weer welke ontwikkelingen en trends van invloed zijn op bibliotheekbeleid.

Ontlezing en terugloop van uitleen van boeken:

Met het teruglopende bezoek aan de bibliotheek, neemt ook de uitleen van boeken in hoeveelheid af. De terugloop in ledenaantal is met name toe te schrijven aan volwassenen, in de afgelopen jaren is er landelijk juist weer een toename te zien in het aantal jeugdleden. Dit komt deels door een sterkere inzet op de jeugd vanuit de bibliotheken. Er wordt niet zozeer minder gelezen en geschreven, maar het gaat met name om een verschuiving naar andere teksten en media. Minder boeken, kranten en tijdschriften, meer e-mail en sociale media.¹

¹ <http://www.leesmonitor.nu/page/10002/ontlezing>

Informatieovervloed, veranderd mediagebruik, digitale bibliotheek

De bibliotheek is ontstaan in een tijd van beperkte beschikbaarheid van informatie. In de huidige tijd, waarin sprake is van explosieve groei van direct beschikbare (digitale) data, verandert de rol van de bibliotheek. De openbare bibliotheek van nu is een hybride bibliotheek, dat wil zeggen dat zij uit een fysieke en een digitale component bestaat. De fysiek en digitale media vormen gezamenlijk de collectie. In de toekomst zal de fysieke collectie in omvang afnemen en het digitale aanbod toenemen. De digitalisering van de collectie is een taak van de rijksoverheid. Het streven is om eind 2012 alle bibliotheken aangesloten te hebben bij het landelijke digitale netwerk. Met name de distributie van de e-books vraagt nog de nodige aandacht i.v.m. auteursrechten etc.

Basisbibliotheek Het Markiezaat ziet een duidelijke terugloop in de vraag naar informatieboeken. Mensen nemen in steeds grotere mate genoegen met de informatie die zij op internet of via andere digitale kanalen vinden. Men blijkt echter vaak moeite te hebben met het juist interpreteren van de gevonden informatie en feiten van meningen te onderscheiden.

Aandacht voor laaggeletterdheid en leesbevordering

In Nederland blijken ruim 1,5 miljoen mensen van boven de 16 jaar functioneel analfabeet² te zijn. Daarnaast is geconstateerd dat het lees- en taalniveau van scholieren daalt. Om volledig mee te kunnen doen in de huidige informatiemaatschappij is het van essentieel belang om geletterd te zijn. In de huidige kennisintensieve samenleving worden hoge eisen gesteld aan ontplooiing en eigen verantwoordelijkheden. Kunnen lezen en schrijven is een voorwaarde voor zelfredzaamheid. Vanuit de landelijke overheid (OCW) wordt ingezet op de bestrijding van laaggeletterdheid door financiering van het Actieplan Laaggeletterdheid 2012-2015 'Geletterdheid in Nederland'.

² *Functioneel analfabeten / Laaggeletterden* zijn mensen die wel kunnen lezen en schrijven, maar deze vaardigheden niet goed genoeg beheersen om goed te kunnen functioneren in de samenleving. Men is bijvoorbeeld wel in staat de eigen naam te schrijven en/of om losse woorden te lezen, maar niet om een langere tekst dusdanig te lezen dat men deze ook daadwerkelijk begrijpt. Dit in tegenstelling tot analfabeten die helemaal niet kunnen lezen en schrijven.

4 Basisbibliotheek Het Markiezaat

Bibliotheek het Markiezaat bedient drie gemeenten; Bergen op Zoom, Steenberg en de gemeente Woensdrecht. De missie van de bibliotheek is "een wereld vol kennis, ontwikkeling, inspiratie en plezier". De bibliotheek kan zowel fysiek als virtueel bezocht worden. Het Markiezaat is een bibliotheekorganisatie die steeds op zoek is naar kwaliteit, service en gemak voor de klanten. Een organisatie die zich continue doorontwikkelt tot een professionele organisatie.

4.1 Regionale Samenwerking

Bibliotheken staan voor grote uitdagingen. De twee belangrijkste functies van de bibliotheek, leesbevordering en informatieverstrekking, worden enorm beïnvloed door de toenemende digitalisering en de hierdoor veranderende wensen van de burgers. Op dit moment wordt er gewerkt aan een sterke landelijke digitale bibliotheekstructuur. Daardoor zal de lokale bibliotheek vooral een rol gaan spelen in de aanvullende dienstverlening en inspelen op de behoefte aan lokale en regionale kennis en informatie.

De directeurs van vier bibliotheekorganisaties in West-Brabant: Breda, Het Markiezaat, VANnU en Zundert/Rucphen³, hebben de intentie uitgesproken voor een krachtenbundeling van hun organisaties. Dit moet resulteren in één sterke regionale organisatie op het gebied van informatie, kennis, cultuur en educatie. De komende maanden zal een haalbaarheidsonderzoek moeten uitwijzen welke vorm het beste past bij de ambities van de vier bibliotheken. Een organisatorische aanpassing, zoals een fusie, wordt daarbij niet uitgesloten. Het uitgangspunt is om het bibliotheekwerk als basisvoorziening in West-Brabant ook voor de toekomst veilig te stellen en te versterken. Daarbij zal vanzelfsprekend rekening worden gehouden met lokale wensen en mogelijkheden.

³ *De bibliotheken Breda, Het Markiezaat (Bergen op Zoom, Steenberg en Woensdrecht), VANnU (Roosendaal, Halderberge en Moerdijk) en Zundert-Rucphen hebben samen 58 bibliotheekvestigingen, servicepunten en schoolservicepunten. Ze bedienen 108.691 leden. De bibliotheken zijn actief in een gebied met ruim 400.000 inwoners.*

4.2 Huidige aanbod van de bibliotheek

De bibliotheek heeft naast haar basistaak, het uitlenen van boeken, ook nog andere producten en diensten die zij aanbiedt. Deze producten zijn in de **bijlage B** verder uitgewerkt.

- Projectcollecties van de bieb.
- Nationale voorleesdagen
- Nationale voorleeswedstrijd
- Kinderboekenweek
- Rode draad
- App de bibliotheek
- De boekendienst aan huis

4.3 Klanttevredenheidsonderzoek 2011

Omdat de bibliotheek de mening van de klanten belangrijk vindt, hield ze in 2011 een klanttevredenheidsonderzoek. Bijna 2.500 klanten vulden deze vragenlijst in. Hieruit bleek, dat de meeste klanten al lang lid zijn van de bieb (40% langer dan 20 jaar). Ze komen vaak in de bibliotheek en zijn fervente lezers. Ongeveer twee derde komt minimaal eens in de maand en bijna vier op de tien bezoekers leest één of meer boeken per week. Romans en informatieve boeken zijn het populairst. De klanten zijn over het algemeen gesproken positief over de collectie, maar er is altijd ruimte voor uitbreiding en actualisering. Uit het onderzoek bleek ook, dat de digitale nieuwsbrief en de website belangrijke communicatiemiddelen zijn voor de klanten. Omdat het bestaan van de nieuwsbrief niet altijd bekend is, verdient dit aandacht. De website wordt in de loop van 2012 aangepast aan de nieuwe huisstijl, waarbij interactiviteit een belangrijke pijler is. Over het betalen voor het reserveren van materialen is men negatief. Dit wordt in 2012 afgeschaft.

Daarnaast deden in 2011 meer dan 400 klanten mee aan de digitale klantenpanels. Er was aandacht voor irritaties, pluimen, klachtenafhandeling, bereikbaarheid per e-mail en telefoon en de maatschappelijke meerwaarde van de bibliotheek. De aanbevelingen worden meegenomen in het beleidsplan dat in 2012 opgesteld wordt.

4.4 Situatie gemeente Steenbergen

Basisbibliotheek Het Markiezaat heeft in de gemeente Steenbergen diverse vestigingen en producten die zij op dit moment aanbiedt. De back office van Bibliotheek Het Markiezaat is in Halsteren gehuisvest. Iedere gemeente heeft op kleinere schaal een back office waar vanuit de producten en activiteiten worden gecoördineerd. In deze paragraaf geven we kort weer hoe het bibliotheekwerk in de gemeente Steenbergen is georganiseerd. Alle services die Basisbibliotheek Het Markiezaat in de gemeente Steenbergen biedt, zijn te verkrijgen in al onze vestigingen.

4.4.1 Steenbergen

In Steenbergen is de hoofdvestiging van de bibliotheek in onze gemeente. Deze vestiging heeft de grootste collectie boeken. Hier is ook de backoffice van de bibliotheek voor onze gemeente gehuisvest. De vestiging in Steenbergen heeft een volwaardige collectie boeken en de ruimste openingstijden voor de bezoekers. Projecten en activiteiten die georganiseerd worden in de gemeente Steenbergen worden vanuit deze vestiging gecoördineerd.

4.4.2 Dinteloord

In Dinteloord is een kleine vestiging gehuisvest. Deze heeft een beperkte collectie, ook de openingstijden van deze bibliotheekvestiging zijn minder uitgebreid.

4.4.3 Servicepunt Kruisland

Eind september 2011 is het Servicepunt Kruisland van Dorpshuis Siemburg naar Basisschool de Zonneberg verhuisd. Hierdoor zit het servicepunt dicht bij de belangrijkste doelgroep: de basisschoolkinderen. De bieb en de school zijn hier erg blij mee. Na de verhuizing zijn de uitleningen en bezoeken van de jeugd fors toegenomen. De oudere inwoners maken meer gebruik van de vestiging in Steenbergen.

4.4.4 Servicepunt Nieuw Vossemeer

Het Servicepunt in Nieuw Vossemeer is gehuisvest in woonzorgcentrum de Vossemeren. Het Servicepunt Nieuw Vossemeer is een plek voor en door inwoners. Doordat het in het woonzorgcentrum gehuisvest is, ligt het centraal en hebben de oudere inwoners van Nieuw Vossemeer makkelijk toegang tot deze vorm van de bibliotheek.

4.4.5 Pilot Badbieb.

In 2011 Badbieb als pilot gestart in de gemeente Steenbergen. Tussen de bieb, Zwembad Aquadintel en de Meermin kwam in 2011 een unieke samenwerking tot stand voor zowel bieb- als badgasten, met de badbieb. Na het zwemmen konden de badgasten lekker bijkomen met een boek. De badgasten waren erg enthousiast over deze service. De kinderen genoten op woensdagmiddag van het voorlezen aan de rand van het zwembad. In 2012 is dit project voortgezet.

5 De Visie

Als gezamenlijke gemeenten willen we graag één visie uitdragen samen met de bibliotheek. Met alle ontwikkelingen die op ons en op de bibliotheek afkomen is de noodzaak om een gezamenlijke visie vast te stellen en daarmee richting te bepalen groter geworden. Onderstaande visie hebben we dan ook in overleg opgesteld met de gemeenten Bergen op Zoom, Woensdrecht en met Basisbibliotheek Het Markiezaat.

Wij zien de bibliotheek als een dienstverlener die vanuit haar kerntaken; **lezen, leesbevordering en mediawijsheid** de inwoners ondersteunt en voorziet van de gevraagde informatie en educatie. De bibliotheek is een toegankelijke organisatie voor alle inwoners en biedt desgevraagd producten op maat.

Onze visie kent 3 thema's:

1. Ondersteuning van het (lees)onderwijs
2. Leescultuur en leesplezier
3. Mediawijsheid

Deze thema's werken we hieronder verder uit door aan te geven wat we eronder verstaan. Wat dat voor de lokale uitwerking gaat betekenen wordt niet meer behandeld in deze visie. Hiervoor zal in overleg met de bibliotheek een lokaal uitwerkingsprogramma worden opgesteld zodat ook de lokale verschillen hierin een plaats krijgen.

5.1 Ondersteuning van het (lees)onderwijs

Kunnen lezen en schrijven is een basisvoorwaarde om goed mee te kunnen doen in de maatschappij. Het gaat hierbij niet alleen om technisch lezen, maar vooral ook het begrijpend lezen. Wij willen zoveel mogelijk mensen stimuleren om leeskilometers te maken en kinderen zo vroeg mogelijk met taal in aanraking laten komen. Wij willen inzetten op de bestrijding en vooral ook het voorkomen van laaggeletterdheid. Vanuit onderwijs (waaronder Voor en Vroegschoolse Educatie) wordt hier al volop aan gewerkt en wij zien hier een duidelijke en zeer belangrijke taak voor de bibliotheek weggelegd als kennisinstituut op het gebied van lezen en taalontwikkeling.

Wij vinden het van belang dat:

- alle inwoners beschikken over toegang tot een goede basis voor taalontwikkeling (gericht op de Nederlandse taal).
- Kinderen op jonge leeftijd in aanraking komen met lezen en taal, ouders worden hierbij betrokken.
- Iedereen zo goed mogelijk mee kan doen in de maatschappij. Basisvoorwaarde hiervoor is het voorkomen en bestrijden van laaggeletterdheid.

Wij vragen de bibliotheek:

Een (producten)aanbod te ontwikkelen waarmee jong en oud gestimuleerd en ondersteund wordt in de taalontwikkeling, zodat zij zo goed mogelijk in de maatschappij kunnen meedoen. Wij vragen hierbij aan te sluiten bij de vraag vanuit het onderwijs. Daarnaast vragen wij de bibliotheek om actief bij te dragen in de aanpak van de voor- en vroegschoolse educatie en de bestrijding van laaggeletterdheid.

5.2 Leescultuur en leesplezier

De bibliotheek is een instelling die met haar kennis en kunde mensen kan enthousiasmeren om (weer) te gaan lezen. Hiervoor is het van belang dat zij aansluit bij de interesse van de (toekomstige) lezers en dat de bibliotheek zichzelf zichtbaar maakt bij zowel burgers als bij andere maatschappelijke instellingen. Dit betekent dat zij actief haar producten en diensten moet aanbieden en deze afstemt op de vraag. De trend van de verandering in mediagebruik, maakt dat de bibliotheek op zoek zal moeten gaan naar andere manieren van het bereiken van de doelgroep. Via andere kanalen, maar ook door middel van nog sterkere aanpassing van de collectie op de vraag van de lezers en maatschappelijke partners.

Wij vinden het van belang dat:

- Onze inwoners plezier krijgen, hebben en houden in lezen.
- Onze inwoners gestimuleerd worden in hun literaire- en taalontwikkeling.
- Het aanbod van de bibliotheek op de vraag van lezers en maatschappelijke partners is afgestemd.
- Alle inwoners toegang hebben tot de dienstverlening van de bibliotheek, dit hoeft niet altijd fysiek te zijn.
- De bibliotheek voor alle inwoners zichtbaar en herkenbaar is.

Wij vragen de bibliotheek:

Haar producten meer zichtbaar te maken. Als organisatie meer inzet te plegen om de inwoners te stimuleren om (weer) te gaan lezen. Daarbij is het van belang dat het aanbod zoveel mogelijk afgestemd wordt op de vraag van de lezers en de eisen die zij hieraan stellen. Hierbij bedoelen we ook dat de bibliotheek soms aansluit op andere locaties waar de doelgroep aanwezig is. Wij verwachten van de bibliotheek dat zij zich doorontwikkelt tot een moderne instelling waar lezen weer centraal staat. Tevens vragen wij de bibliotheek zichzelf en haar diensten zichtbaar te maken voor andere (maatschappelijke) organisaties, kenbaar te maken waar zij ondersteuning op het gebied van lezen en taalontwikkeling kan bieden.

5.3 Mediawijsheid

De Raad voor Cultuur definieert in 2005 het begrip “Mediawijsheid” als volgt:

‘Mediawijsheid duidt op het geheel van kennis, vaardigheden en mentaliteit waarmee burgers zich bewust, kritisch en actief kunnen bewegen in een complexe, veranderlijke en fundamenteel gemedialiseerde wereld’.

Kritisch, maar ook correct kunnen omgaan met de informatie die ons (gevraagd en ongevraagd) wordt aangeboden, is in deze tijd van informatieovervloed nodig. Wij willen onze burgers een basis meegeven om binnen de nieuwe media meningen van feiten te kunnen onderscheiden. Daarnaast willen we inwoners handvatten bieden voor het gebruik van de verschillende (media)bronnen.

Wij vinden het van belang dat:

- Kinderen en jongeren hun weg leren vinden op internet en via andere media om de juiste informatie te verkrijgen.
- Mensen leren omgaan met en hun weg leren vinden in de hoeveelheid aan informatie en bronnen die geboden wordt.

Wij vragen de bibliotheek:

Zich te ontwikkelen als een betrouwbare partner voor onze burgers op het gebied van digital media. Daartoe vragen wij producten en diensten verder te ontwikkelen, waarmee onze inwoners beter toegerust raken om met de hoeveelheid informatie en media om te gaan. Daarnaast moet de bibliotheek handreikingen geven om kritisch de informatie te kunnen beoordelen.

6 Tot slot

Met de bovenstaande visie hebben we als gemeenten een gezamenlijk vertrekpunt geformuleerd waar vandaan de Basisbibliotheek Het Markiezaat kan worden aangestuurd. Hiermee hopen we de bibliotheek meer richting te kunnen geven in haar bedrijfsvoering, wat tot meer maatschappelijke relevantie van de bibliotheek moet leiden. De uitwerking van de visie wordt toegespitst op de lokale situaties en wordt dus per gemeente verder uitgewerkt.

We zullen in de gemeente Steenbergen samen met de bibliotheek een uitvoeringsplan 2013- 2017 opstellen. Hierin zal de uitwerking van de visie worden vertaald naar concrete afspraken. In dit uitvoeringsplan zal ook ingegaan worden op de financiële consequenties van deze visie, die binnen de bestaande financiële kaders moet worden uitgevoerd.

Bijlage

A. Professionalisering van de bibliotheek tot nu toe.

Bibliotheekvernieuwing 1999- 2009 en certificering

De Commissie Meijer adviseerde in 1999 in opdracht van het Rijk de bibliotheeksector te reorganiseren en daarmee in staat te stellen te beantwoorden aan de eisen van de trends in de samenleving. Dit heeft geleid tot de bibliotheekvernieuwing. De adviezen van deze commissie zijn vertaald in een proces van schaalvergroting, professionalisering en verhoging van de kwaliteit van openbare bibliotheken. Het aantal bibliotheekorganisaties is de afgelopen tien jaren daardoor gedaald van 400 tot circa 160 organisaties, ofwel basisbibliotheken. Deze basisbibliotheken hebben de opdracht gekregen aan bepaalde normen te voldoen en daarmee gecertificeerd te zijn. De certificering staat voor een hoge kwaliteit van producten en dienstverlening aan klanten. De normen waaraan de bibliotheek moet voldoen, worden vierjaarlijks vastgesteld door de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) en de Vereniging Openbare Bibliotheken (VOB).

Bibliotheekcharter 2010-2012

De Vereniging van Openbare Bibliotheken (VOB), de VNG, het IPO en het Rijk (Ministerie van OCW) hebben hun taakverdeling en uitgangspunten vastgelegd in het Bibliotheekcharter 2010- 2012. Hierin is bepaald dat de gemeenten verantwoordelijk zijn voor het in standhouden van de lokale bibliotheekvoorziening. De provincies voor de instandhouding van het provinciale samenwerkingsverband en de ondersteuning van het provinciale netwerk van bibliotheken. Het Rijk is verantwoordelijk voor het landelijk bestel. Hiervoor is het Sectorinstituut voor Openbare Bibliotheken (SIOB) opgericht.

Agenda voor de toekomst bibliotheken 2008-2012

Eind 2008 heeft de bibliotheekbranche een agenda voor de toekomst vastgesteld, die leidend is voor de strategie tot 2012. De agenda heeft als hoofdthema's: de ontwikkeling van de digitale bibliotheek, collectie Nederland, Mediawijsheid en Lezen en leesbevordering.

De ontwikkeling van de digitale bibliotheek en collectie Nederland worden landelijk ontwikkeld, mediawijsheid en lezen en leesbevordering zijn de taken waar de basisbibliotheek zich op moet focussen.

B. Producten van de bibliotheek

Projectcollecties van de bieb.

De bibliotheek biedt de mogelijkheid aan om te ondersteunen met de levering van projectcollecties. Een collectie kan bestaan uit informatieve en jeugdverhalen/romans (met eventueel verwerkingssuggesties), luisterboeken, tijdschriften en internetsites. De collecties worden afgestemd op het gewenste niveau en zo mogelijk op specifieke wensen. De bibliotheek biedt in haar werkgebied nu al ondersteuning bij peuterspeelzalen, kinderdagverblijven, basisscholen, naschoolse opvang, voortgezet onderwijs, zorgcentrum of verpleeghuis.

Nationale voorleesdagen

Tijdens de nationale voorleesdagen in januari/februari organiseert de bibliotheek activiteiten om het voorlezen te promoten. De kinderen van de peuterspeelzalen en kinderdagverblijven brengen onder meer een bezoek aan de bibliotheek.

Kinderboekenweek

De bibliotheek organiseert ieder jaar een bijeenkomst voor alle leerkrachten van de basisscholen rondom de Kinderboekenweek. Er is speciale aandacht voor de bekroonde boeken en tips om van de Kinderboekenweek op school een succes te maken.

Nationale voorleeswedstrijd

Tijdens de nationale voorleeswedstrijd strijden de leerlingen van groep 7 en 8 ieder jaar om de titel van nationale voorleeskampioen. Voor het zover is bepalen de deelnemende scholen allereerst hun schoolkampioen. Daarna volgen de lokale, regionale, provinciale en landelijke voorleeswedstrijd. De bibliotheek organiseert de lokale wedstrijd.

Rode draad

Onder het motto "lezen is leuk" biedt de bibliotheek alle basisscholen in de gemeente Steenberg en Woensdrecht het leesbevorderingproject De Rode Draad aan. De leerlingen komen ieder jaar op een speelse manier met (voor)lezen in aanraking. Ze brengen bijvoorbeeld in groep 3 en 6 een bezoek aan de bibliotheek. Een schrijver geeft een lezing voor de leerlingen van groep 7. In groep 8 staat b.v. Boeksurvival centraal. De leerlingen maken samen een webpagina waarin ze schrijven hoe zij het lezen van boeken overleven. Het project de Rode draad wordt niet alleen in Steenberg gehouden, dit is voor het hele werkgebied van de bibliotheek.

App de bibliotheek

Nederland telt meer dan 3,3 miljoen smartphone gebruikers. Zij hebben via hun mobiel direct toegang tot het internet. De vraag naar App's groeit sterk en ook de bibliotheek heeft hier een antwoord op. Vanaf 2011 kregen Brabantse bibliotheekleden met een smartphone overal en altijd toegang tot de bieb. Ze kunnen daarmee in de collectie zoeken, reserveren en verlengen. Men krijgt bericht als hun uitleentermijn verstrijkt. De App de Bibliotheek is gratis te downloaden. Dit werd in 2011 276 keer (184 iPhone en 92 Android) gedaan door onze klanten.

De boekendienst aan huis.

Deze boekendienst helpt mensen die niet in de gelegenheid zijn om naar de bibliotheek te komen. Voor deze mensen zijn er vrijwilligers die de boeken komen afleveren bij de mensen thuis. Tijdens een kennismakingsgesprek geef men aan wat én hoeveel ze lezen. Daarna komt een vrijwilliger één keer per drie weken de boeken thuisbrengen en ophalen. Deze service kost niets extra.